

Sygn. akt I Ns 202/17

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lipca 2017 r.

Sąd Rejonowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodnicząca: SSR Katarzyna Niemczyk

Protokolant: P. P.

po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2017r. w Słupsku na rozprawie sprawy

z wniosku J. K. (1)

z udziałem K. B., J. S. (1) i Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

o zatwierdzenie uchylecia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia spadkowego

postanawia:

oddalić wniosek.

Sygn. akt I Ns 202/17

UZASADNIENIE

W dniu 29.03.2017 roku **wnioskodawczyni J. K. (1)**, reprezentowana przez adwokata, wniosła o zatwierdzenie przez sąd uchylecia się przez nią od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po bracie R. B., zmarłym w dniu 5.11.2012 roku w S., ostatnio stale zamieszkałym w S..

Uzasadniając swój wniosek, J. K. (1) wskazała, że nie miała wiedzy o posiadanych przez zmarłego długach, a o istniejącym zadłużeniu dowiedziała się dopiero na skutek wszczęcia postępowania o stwierdzenie nabycia spadku z wniosku Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.. Nadto wskazała, iż zmarły był kawalerem oraz miał dwoje dzieci: K. B. oraz J. S. (1), których wskazała jako uczestników niniejszego postępowania.

Postanowieniem z dnia 1.06.2017 roku Sąd Rejonowy w Słupsku wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestnika postępowania Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. (k. 8).

Uczestnicy postępowania K. B., J. S. (1) oraz Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. nie zajęli stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

R. B. zmarł w dniu 5.11.2012 r. w M.. Przed śmiercią ostatnio sale mieszkał w S.. R. B. był kawalerem.

(bezsporne, ponadto dowód w aktach sprawy Sądu Rejonowego w Słupsku, sygn. akt I Ns 213/13: odpis skrócony aktu zgonu R. B. k. 4)

R. B. miał dwoje dzieci:

1/ K. B.,

2/ J. S. (1).

J. S. (1) w dniu 04.03.2013 roku złożyła oświadczenie o odrzuceniu spadku przypadającym jej z mocy ustawy po ojcu R. B..

J. S. (1) ma dwoje dzieci:

a/ M. S., który tym samym aktem złożył oświadczenie o odrzuceniu spadku przypadającym mu z mocy ustawy po dziadku R. B., a ponadto oświadczył, że nie ma dzieci;

b/ J. S. (2), urodzonego w dniu (...).

(dowód w aktach sprawy Sądu Rejonowego w Słupsku, sygn. akt I Ns 213/13: wypis aktu notarialnego z dnia 4.03.2013 roku, k. 3 i v)

Według wiedzy wnioskodawczynie R. B. nie sporządził testamentu. J. K. (1) była siostrą zmarłego R. B.. J. K. (1) nie ma wiedzy o tym, aby w imieniu wnuka zmarłego spadkodawcy J. S. (2) zostało złożone oświadczenie spadkowe o odrzuceniu spadku przypadającym mu z mocy ustawy po dziadku R. B.. Ponadto J. K. (1) nie ma wiedzy o tym, aby syn spadkodawcy K. B. złożył oświadczenie o odrzuceniu spadku przypadającym mu z mocy ustawy po ojcu R. B..

(bezsporne: oświadczenie wnioskodawczynie złożone na rozprawie w dniu 24.07.2017 roku k. 46 czas nagrania 00:11:36 – 00:20:50)

W Sądzie Rejonowym w Słupsku toczy się sprawa z wniosku Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. o stwierdzenie nabycia spadku po R. B., sygnatura akt IX Ns 24/17. We wniosku jako uczestnika wskazano m.in. syna spadkodawcy - K. B..

(bezsporne)

Sąd zważył co następuje:

Wniosek nie zasługuje na uwzględnienie.

Na mocy przepisu art. 1015 § 1 i 2 Kodeksu cywilnego oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania.

Brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku. Jednakże gdy spadkobiercą jest osoba niemająca pełnej zdolności do czynności prawnych albo osoba, co do której istnieje podstawa do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia, albo osoba prawna, brak oświadczenia spadkobiercy w terminie jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

Jak stanowi przepis art. 1019 § 1, 2 i 3 Kodeksu cywilnego jeżeli oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku zostało złożone pod wpływem błędu lub groźby, stosuje się przepisy o wadach oświadczenia woli z następującymi zmianami:

1) uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia powinno nastąpić przed sądem;

2) spadkobierca powinien jednocześnie oświadczyć, czy i jak spadek przyjmuje, czy też go odrzuca.

Spadkobierca, który pod wpływem błędu lub groźby nie złożył żadnego oświadczenia w terminie, może w powyższy sposób uchylić się od skutków prawnych niezachowania terminu.

Uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku wymaga zatwierdzenia przez sąd.

Podstawę uchylenia się przez spadkobiercę od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może stanowić błąd prawnie doniosły (art. 1019 § 2 w zw. z art. 84 § 1 zdanie pierwsze i § 2 k.c.).

Jak stanowi przepis art. 932 § 1, 2, 3 i 4 k.c. w braku zstępnych spadkodawcy powołani są do spadku z ustawy jego małżonek i rodzice.

Udział spadkowy każdego z rodziców, które dziedziczy w zbiegu z małżonkiem spadkodawcy, wynosi jedną czwartą całości spadku. Jeżeli ojcostwo rodzica nie zostało ustalone, udział spadkowy matki spadkodawcy, dziedziczącej w zbiegu z jego małżonkiem, wynosi połowę spadku.

W braku zstępnych i małżonka spadkodawcy cały spadek przypada jego rodzicom w częściach równych.

Jeżeli jedno z rodziców spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadał, przypada rodzeństwu spadkodawcy w częściach równych.

Przewidziany w art. 1015 § 1 k.c. sześciomiesięczny termin do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku z ustawy rozpoczyna się od dnia, w którym spadkobierca powołany w dalszej kolejności dowiedział się o odrzuceniu spadku przez osoby wyprzedzające go przy dziedziczeniu ustawowym (tak komentatorzy do art. 1015 k.c. E. B., J. W., lex)

Analogicznie komentator do Kodeksu cywilnego J. C., J. K. (2) - w przypadku spadkobiercy ustawowego będzie to zazwyczaj dzień powzięcia wiadomości o otwarciu spadku lub o istnieniu związków rodzinnych ze spadkodawcą. Dla spadkobiercy dziedziczącego w dalszej kolejności istotna będzie natomiast chwila, w której dowiedział się on o wyłączeniu od dziedziczenia spadkobiercy dziedziczącego we wcześniejszej kolejności (np. chwila powzięcia wiadomości o odrzuceniu spadku albo o uznaniu za niegodnego spadkobiercy powołanego przed nim). (komentarz do art. 1015 k.c. lex).

Podobnie w komentarzu A. K. i E. N. (1), bieg terminu do złożenia oświadczenia rozpoczyna się od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swojego powołania do dziedziczenia po danym spadkodawcy. Taka konstrukcja oznacza, że początek biegu terminu dla każdego spadkobiercy ustalany powinien być indywidualnie i może zakończyć swój bieg w różnym czasie. Może to oznaczać, że stan niepewności w zakresie określenia kręgu spadkobierców ustawowych będzie trwał znacznie dłużej niż sześć miesięcy (tak komentator do art. 1015 k.c. A. K., E. N. (2), lex).

W dacie złożenia wniosku, ani w dniu rozprawy wnioskodawczyni nie wiedziała o okolicznościach, które mogłyby świadczyć o tym, że jest powołana do spadku po zmarłym bracie. Zarówno z aktu notarialnego, w którym dwoje spadkodawców – córka i wnuk zmarłego – złożyli oświadczenia spadkowe jak i z informacji podanej przez wnioskodawczynię na rozprawie wynika, że do spadku po R. B. powołani są zstępni – syn K. B. i wnuk J. S. (2). Ten ostatni jest uprawniony do spadku po dziadku wobec złożenia przez jego matkę, a córkę zmarłego, oświadczenia o odrzuceniu spadku.

Z akt sprawy nie wynika, aby wnioskodawczyni w chwili obecnej była powołana do spadku po zmarłym bracie R. B.. Brak jest wobec tego podstaw do przyjmowania od wnioskodawczyni oświadczenia spadkowego o odrzuceniu spadku po bracie skoro nie ma ona wiedzy o tym, że zstępni zmarłego ten spadek odrzucili. Działania podjęte przez sąd z urzędu nie doprowadziły do ustalenia, że takie oświadczenia przez pozostałych zstępnych zmarłego zostały złożone. Kolejnymi osobami uprawnionymi do spadku po R. B., w razie odrzucenia spadku przez zstępnych - są rodzice spadkodawcy, o ile żyli w dacie otwarcia spadku, a dopiero w dalszej kolejności – rodzeństwo.

Uznać zatem należy, że aktualnie wnioskodawczyni nie ma wiedzy o tym, że jest powołana do spadku po swoim zmarłym bracie, a zatem nie rozpoczął biegu terminu na złożenie przez J. K. (1) oświadczenia spadkowego po R. B.. Z tego też względu nie mogła ona uchybić temu terminowi, skoro nie rozpoczął biegu.

Również z uzasadnienia wniosku, ani ze stanowiska zgłoszonego na rozprawie przez wnioskodawczynię i jej pełnomocnika nie wynikają żadne okoliczności, które pozwalałyby na przyjęcie, że zostały spełnione przesłanki z art. 1019 k.c.

Biorąc pod uwagę powyższe sąd nie odbierał od wnioskodawczyni oświadczenia spadkowego (albowiem byłoby to działanie przedwczesne), a wniosek o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia spadkowego oddalił, o czym orzekł w sentencji postanowienia na podstawie przywołanych przepisów.